

Spara och placera – ur ett långsiktigt perspektiv

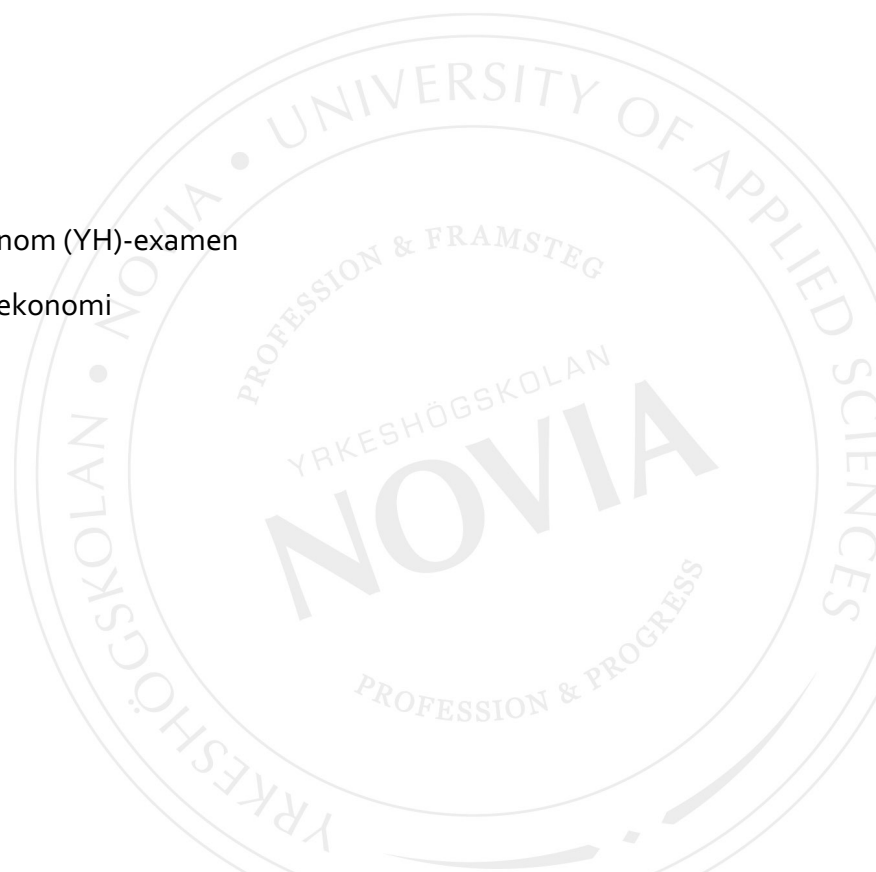
Hur unga personers vanor ser ut när det kommer till att spara och placera pengar idag

Christopher Eriksson

Examensarbete för Tradenom (YH)-examen

Utbildningen för företagsekonomi

Åbo 2021

EXAMENSARBETE

Författare: Christopher Eriksson

Utbildning och ort: Företagsekonomi, Åbo

Inriktningsalternativ/Fördjupning: Redovisning

Handledare: Fredrik Strandberg

Titel: Spara och placera – ur ett långsiktigt perspektiv

Datum 9.5.2021 Sidantal 33

Bilagor 1

Abstrakt

Det är viktigt att man redan vid en tidig ålder börjar spara och placera pengar. Det medför en stor trygghet i vardagen samtidigt som det kan möjliggöra många av ens drömmar i framtiden.

Eftersom bankerna idag erbjuder många olika produkter för att spara och placera är syftet med mitt arbete är att ta reda på vilken eller vilka av dessa som är mest populära bland unga personer som sparar på lång sikt. Mitt sekundära syfte i arbetet är att ta reda på varför man väljer att börja spara och placera pengar. Vilka mål vill man uppnå?

För att svara på mina forskningsfrågor har jag valt att göra en kvantitativ undersökning i form av en enkät där jag har ställt frågor kring unga personers vanor, kunskaper och intresse kring långsiktigt sparande. Resultatet visar att den största delen av unga sparare helst använder sig av mindre riskfyllda sparmetoder, som t.ex ett sparkonto. Av den gruppen som helst väljer att placera sina pengar gör man det till största delen i placeringsfonder.

För den som vill börja spara pengar är det viktigaste inte att välja den absolut bästa metoden – det viktigaste är att man kommer igång så fort som möjligt samtidigt som man har ett tydligt mål.

Språk: svenska

Nyckelord: spara, placera, fonder, aktier

BACHELOR'S THESIS

Author: Christopher Eriksson

Degree Programme: Business Administration

Specialization: Accounting

Supervisor(s): Fredrik Strandberg

Title: Saving and investing – from a long-term perspective

Date 9.5.2021 Number of pages 33

Appendices 1

Abstract

It is important to start saving and investing money at an early age. It brings great confidence to your everyday life and it can make many of your future dreams possible.

Since banks today offer many different products for saving and investing, the purpose of this thesis is to find out which of these methods is most popular among young people saving for the long term. The secondary purpose of this thesis is to find out why people choose to start saving and investing money. What goals do people want to achieve?

To answer my research questions, I have chosen to conduct a quantitative survey in the form of a questionnaire in which I have asked questions about young people's habits, knowledge and interest in long-term saving. The results show that the majority of young savers prefer to use less risky savings methods, such as a savings account. Of the group that prefers to invest their money, most do so in investment funds.

For those who want to start saving money, the most important thing is not to choose the very best method - the most important thing is to get started as quickly as possible while having a clear goal.

Language: Swedish

Keywords: Saving, investing, funds, shares

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Syfte och frågeställning.....	2
1.2	Avgränsningar.....	2
1.3	Metod.....	2
2	Sparande.....	3
2.1	Sparkonto.....	3
2.2	Bostadssparkonto.....	4
2.3	Att komma igång med ett sparande.....	5
2.4	Spara på lång sikt.....	7
3	Placera.....	10
3.1	Placera i aktier.....	10
3.1.1	Viktiga begrepp inom aktiehandel.....	11
3.1.2	Riskspridning vid aktiehandel.....	13
3.1.3	Nyckeltal vid aktiehandel.....	13
3.1.4	Avgifter och beskattning för aktiehandel.....	15
3.1.5	Aktiesparkonto.....	16
3.2	Placera i fonder.....	17
3.2.1	Placeringsfonder.....	17
3.2.2	Olika typer av placeringsfonder.....	18
3.2.3	Handel med placeringsfonder.....	19
4	Empiri.....	21
4.1	Undersökningsresultat.....	21
4.2	Analys.....	29
5	Avslutning.....	32
5.1	Slutsats.....	32
5.2	Kritisk granskning.....	33
6	Litteraturförteckning.....	34

1 Inledning

Alla har någon gång fått höra hur viktigt det är att börja spara och placera pengar redan vid en tidig ålder, antingen av sina föräldrar eller av en kompis. Idag finns det ett väldigt brett utbud av placeringsalternativ och det kan vara svårt att veta vilket av dem som passar en själv bäst. I det här examensarbetet kommer jag att beskriva och analysera de mest populära metoderna som finns tillgängliga hos bankerna i Finland idag. I arbetet kommer det även att ingå en kvantitativ undersökning för att få en aktuell bild av vad unga personer har för vanor med sitt sparande och sina placeringar idag.

För att vi människor ska må bra idag krävs det att man har en stabil inkomst för att kunna köpa mat, kläder och andra nödvändiga saker. Trots det kan det alltid komma stora och oväntade utgifter som gör att man kanske inte klarar sig ekonomiskt genom månaden. Det är då ett sparkapital behövs för att täcka upp tillfälliga ekonomiska svårigheter. Utan ett långsiktigt sparande kan det krävas att man tar ett onödigt lån av en bank eller kompis som kommer att hänga med en lång tid framöver och kosta värdefulla pengar varje månad.

Med hjälp av placeringar kan en effektiv sparare efter ett antal år tjäna stora summor pengar, och på sikt trygga sin egen ekonomiska framtid. Detta med hjälp av ränta-på-ränta effekten. Den som lyckas öka sitt sparade kapital med några procent årligen kommer tillslut att ha en ”snöboll” som växer mer och mer för varje år som går.

Det som gör sparande så viktigt är att man aldrig vet hur morgondagen ser ut. Det kan vara allt från att företaget man jobbar på tvingas dra in den tjänst man själv arbetar med eller att man förstör någon annans dyra egendom på ett sådant sätt så att inte några försäkringar gäller. Oavsett vad som händer är det mycket viktigt med ett sparkapital som skyddar en för oförutsägbara händelser.

I sparbarometern, en undersökning som utförts av Sparbanksförbundet anl. framkommer det att finländska ungdomar önskar att de hade lärt sig mer om grunderna i ekonomiska kunskaper redan i ett tidigt skede av skolan. Det framkommer också att unga personer är allt mer medvetna om betydelsen av ett långsiktigt sparande. (Sparbanken, 2019)

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med detta arbete är att undersöka vanorna hos unga personer kring deras egen privatekonomi genom sparande och placeringar. Arbetets första frågeställning är: Vilka långsiktiga spar- och placeringsformer är mest populära bland yngre personer idag?

Det sekundära syftet i mitt arbete berör ungas mål med sitt sparande. Det är viktigt att man också förstår varför man sparar. Sparande behöver inte alltid innebära att det är en viss sak man vill köpa, till exempel en bil eller en ny dator. Sparande kan också handla om en trygghet för framtiden och i bästa fall att man kan få en hög avkastning på sitt kapital. I relation till detta vill arbetet också besvara följande frågeställning: Vad har unga personer för mål när man sparar och placerar pengar?

1.2 Avgränsningar

Arbetet kommer i första hand att undersöka unga personer, mellan 18-25 år gamla, eftersom det är en bra ålder att påbörja sitt sparande. Är man yngre än 18 år har man sällan en inkomst som räcker till för att spara pengar, trots att man kanske bor hemma hos sina föräldrar. Om man är äldre än 25 kan det också vara svårare att komma igång ordentligt då man ofta kan få väldigt stora utgifter i form av intressen eller familj.

Min undersökning kommer att rikta sig till personer som är mellan 18 – 25 år gamla, men om jag får in svar av äldre eller yngre personer än det har jag valt att inte exkludera dessa.

Arbetet kommer att avgränsa sig till de vanligaste spar- och placeringsalternativen, det som de flesta banker erbjuder idag och som lämpar sig för ett sparande på lång sikt. Jag kommer inte att beakta placeringar som till exempel skog, bostäder, mark och antikviteter såsom gamla mynt och tavlor. Orsaken till det är att dessa saker ofta är svåra att värdera och kan i många fall kräva väldigt mycket kapital vilket gör det svårt för många att komma igång med sitt sparande på lång sikt.

1.3 Metod

I mitt arbete vill jag först utreda vilka möjligheter det finns för unga personer att spara på lång sikt. Jag kommer att analysera både vanliga och mindre vanliga spar- och placeringsprodukter som erbjuds idag för att se vilka för- och nackdelar som finns med dessa. Alla olika produkter innebär olika risker, men också i vissa fall möjlighet till god avkastning

på sitt sparade kapital. Mitt arbete kommer att analysera empirin mot teorin för att se vilka metoder som är mest populära samt vilka mål min målgrupp har med sitt sparande.

För att få ett så exakt svar som möjligt på min frågeställning har jag valt att använda mig av en kvantitativ datainsamlingsmetod. Den kommer att bestå av en enkät med frågor om unga personers vanor, möjligheter och tankar kring deras sparande och investeringar. För att nå ut till så många personer som möjligt har jag valt att dela min enkät bland vänner och bekanta samt via olika forum på internet.

2 Sparande

Ett vanligt sparande skiljer sig en del från ett sparande med placeringar. Den som vill hålla sig till ett vanligt sparande kanske inte alls är intresserad av placeringsprodukter och har kanske inte heller den kunskap som ofta krävs för vissa placeringar. Framför allt är den stora skillnaden att man inte riskerar att förlora eller få en värdeminskning på sitt sparade kapital. Att spara sina pengar på någon typ av sparkonto är den minst riskfyllda metoden för den som kan lägga undan en del av sin inkomst varje månad.

Det här kapitlet handlar om de vanligaste typerna av sparkonton som erbjuds i Finland idag för att få en bild över vilka för- och nackdelar respektive konto har att erbjuda.

2.1 Sparkonto

Sparkontot är det vanligaste sättet för unga personer att spara pengar idag. Det är ett separat konto dit du inte kan koppla in andra tjänster som t.ex ett betalkort. Därför lämpar sig den kontotypen extra bra för ett enkelt sparande för alla. Man kan när som helst välja att föra in eller ut pengar dit, de är inte låsta trots att det i vissa fall kan finnas begränsningar för antal uttag per månad. (Schulman, 2017)

Ett sparkonto erbjuder en låg ränta på det insatta kapitalet som har sparats under året. I många fall räknas räntan ut genom att det genomsnittliga beloppet som har funnits på sparkontot mellan januari och december. (Sparbanken, 2021)

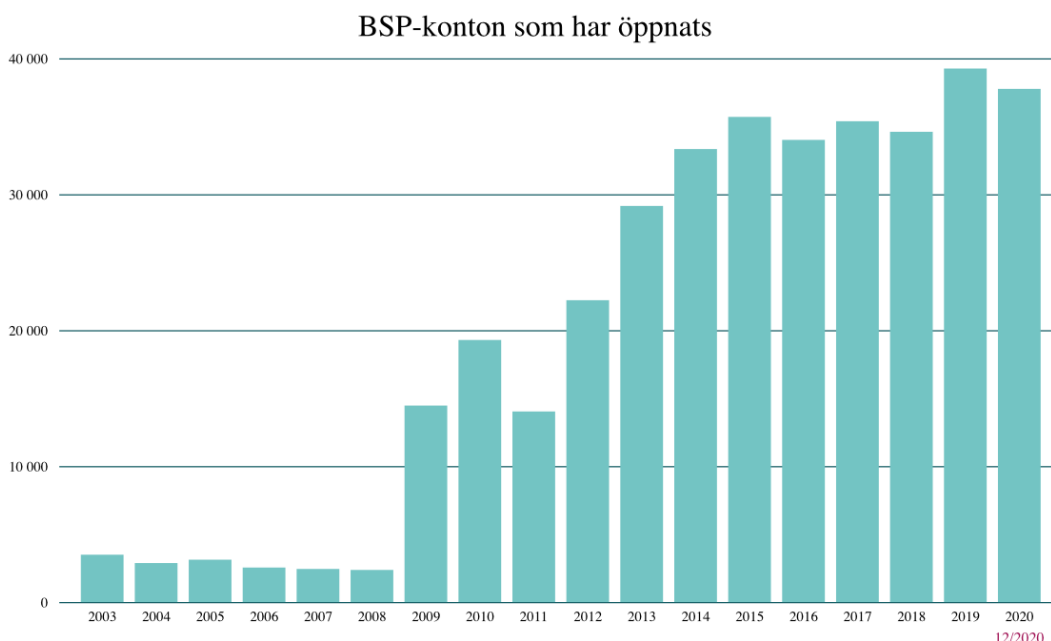
En orsak till att sparkontot är så populärt är att riskerna är så gott som obefintliga. Det sparade kapitalet kan inte minska i värde och man ser väldigt lätt hur de pengar man sätter in där ökar för varje månad som går. Alla insättningar på ett sparkonto omfattas av en den lagstadgade insättningsgarantin för upp till 100 000 €. Det betyder att om ens pengar blir

indisponibla på grund av att banken går i konkurs eller får betalningssvårigheter är man garanterad till ersättning. Alla privatpersoner, föreningar, stiftelser och de flesta företagskunder är skyddade av garantin. (Sparbanken, 2021) (Ålandsbanken Abp, 2021)

I en svensk undersökning år 2020 har Kantar Sifo Prospera, på uppdrag av Fondbolagens förening, kommit fram till att ett sparkonto är den sparform som är mest populär bland alla svenskar idag. 87 % av de som har deltagit i undersökningen har uppgett att de använder sig av ett sparkonto för att regelbundet lägga undan pengar. (Fondbolagens Förening, 2020)

2.2 Bostadssparkonto

En annan metod att för att spara pengar på ett tryggt och säkert sätt är bostadssparkontot. Metoden är ännu inte lika populär som många andra sparformer men antalet bostadssparkonton ökar nästan varje år i Finland. Kontot används för den som vill köpa eller bygga sin första bostad och är till för personer som är mellan 15 och 40 år gamla. (Fagerström, 2016)

Tabell 1. Antalet öppnade bostadssparkonton per år. (2013 - 2020) (Statskontoret, 2021)

Ett bostadssparkonto, eller BSP som det brukar förkortas, kräver att man sparar minst 10 % av anskaffningspriset för den bostad man har tänkt köpa i framtiden. Man har därmed lång tid på sig att i mindre delsummor varje månad se till att man får ett mycket bättre utgångsläge när det blir dags att köpa sin första bostad. BSP-konton har dock en minimi och maximi-

gräns som delas in per kvartal. Man behöver lägga in minst 150 € och man får maximalt lägga in 3000 € per kvartal. Dessa gränser passar både de som har lön och de som endast har t.ex studiestöd som inkomst. (Finlex, 1992) (Ålandsbanken Abp, 2021)

Räntan på ett BSP är årligen 1 %, helt skattefritt och den betalas alltid ut den sista dagen på året. Där tillkommer också en tilläggsränta på 4 % som räknas från det år sparandet inleds och maximalt fem år framåt. För att få behålla den räntan krävs det dock att man fullgör sitt bostadsköp. (Ålandsbanken Abp, 2021)

Enligt Sparbarometern 2019, en undersökning utförd av Sparbanksförbundet anl., har många finska ungdomar idag ett sparmål som går ut på att någon gång köpa en egen bostad. Detta tros vara en stort bidragande orsak till att bostadssparkontona ökar stadigt i Finland. (Sparbanken, 2019)

2.3 Att komma igång med ett sparande

Att komma igång med sparandet är det största problemet för många. Det finns alltid något som kommer i vägen och det finns alltid en ursäkt för att skjuta upp sparandet ytterligare en månad. Man bör därför alltid tänka att oavsett hur mycket eller lite man börjar spara är det viktiga att man har kommit igång. Samma sak gäller om man är osäker på hur man vill spara pengar - ska man lägga undan pengar på sitt sparkonto, i fonder eller på aktier? Oavsett vilken metod man väljer är det bästa alternativet att bara lägga undan på ett valfritt alternativ. Det kan ta lång tid innan man hittar den sparform som passar en själv bäst. (Hansson S. , Buffert.se, 2021)

En annan viktig faktor för att komma igång med sitt sparande är att sätta upp ett eget mål för hur mycket man vill kunna lägga undan varje månad. Man ska inte bara ta en påhittad summa av sin inkomst utan att tänka. Ens månatliga sparande behöver vara realistiskt och en tumregel är att det ska vara möjligt att hålla sig till samma summa i minst ett år. (Hansson S. , Buffert.se, 2021)

Alla stora banker har en funktion som gör det möjligt att automatiskt föra över pengar till ett förbestämt sparkonto. Med hjälp av den funktionen behöver man själv aldrig komma ihåg att spara. För den som just har börjat spara kan det vara till väldigt stor hjälp. (Hansson S. , Buffert.se, 2021)

För att ett långsiktigt sparande ska vara möjligt behöver man i många fall skapa en egen budget. Det är en typ av kalkyl som sammanställer ens inkomster och visar hur man har tänkt

delar upp sina dagliga utgifter. Med hjälp av detta kan man väldigt enkelt se om man har en del utgifter som går att helt få bort eller minska drastiskt. Om budgeten är gjord korrekt kommer man också att se på ett ungefär hur mycket man kan spara varje månad. Normalt sett sträcker sig en personlig budget över en månad eftersom man i de flesta fall får sin lön eller någon annan inkomst över den tidsperioden. Desto mindre pengar man har att röra sig med i slutet av en månad, desto större nytta kan en budget ha. (Bladh, 2018)

För att komma igång med en enkel men fungerande budget behöver man först sammanställa sina totala inkomster varje månad:

- Lön (efter skatt)
- Stöd och ersättningar
- Övriga inkomster, t.ex kapitalinkomster

När man har räknat ut sina totala inkomster per månad behöver man sammanställa sina utgifter. Det är lättast att börja med sina fasta kostnader. Det är kostnader som är väldigt svåra att påverka då de behövs för att klara av vardagen. Om man däremot ser en fast kostnad som sticker ut kan det vara läge att tänka om helt genom att hitta ett nytt boende eller omförhandla sitt lån med banken. (Bladh, 2018)

Som fasta kostnader räknas utgifter som t.ex;

- Hyra (boendekostnader)
- Amorteringar och ränta på lån
- Telefon, internet och andra löpande abonnemang
- Vatten och elektricitet

Rörliga kostnader är lättare att påverka själv genom små förändringar i sin livsstil. Ofta är saker från ens rörliga kostnader mycket enklare att prioritera bort än vad man tror. Man klarar sig ofta utan nya kläder varje månad och när man väl köper nya kan man tänka på att välja från en billigare butik eller köpa kläder med bättre kvalitet som håller längre. (Bladh, 2018)

Saker som hör till rörliga kostnader är bland annat;

- Kläder och skor
- Restaurangbesök
- Nöjen, resor och fritid
- Övriga saker som man köper till hemmet

När man har sammanställt sina inkomster och utgifter ser man snabbt vad som kan vara orsaken till att det inte finns rum för att spara pengar i slutet av månaden. Då bör man se över vilka saker man kan minska på. Är det värt att ha ett så dyrt boende eller lägger man allt för mycket pengar på dyra nöjen varje helg? (Bladh, 2018)

2.4 Spara på lång sikt

Som tidigare nämnt är ett sparande på olika konton säkert – men det ger inte mycket avkastning. Den som däremot har möjlighet att lägga undan en summa varje månad kommer efter en tid att ha en ordentlig buffert som gör att man kan sova gott om natten och man är väl förberedd inför oväntade utgifter. Man kommer inte att tvingas till onödiga och kostsamma lån för att betala en räkning till en bilreparation eller ett dyrt tandläkarbesök. En buffert säkerställer att man kan fortsätta sitt sparande trots oförutsägbara händelser i livet. (Hansson S. , Buffert.se, 2021)

Det är väldigt individuellt för hur mycket varje enskild person kan spara. Jag tänkte ge exempel på en person som har möjlighet att lägga undan 300 € av sin lön per månad och visa lite exempel på hur mycket pengar man kan spara ihop.

Jag kommer här att använda mig av räntan för ett sparkonto på Ålandsbanken, där man idag erbjuder en ränta på 0,15%.

Antal år	Sparat belopp (300 €/mån)	Ränta: 0,15 %	Slutsumma
1	3600	5,40	3605,40
2	7205,40	10,81	7216,21
3	10816,21	16,22	10832,43
4	14432,43	21,65	14454,08
5	18054,08	27,08	18081,16
6	21681,16	32,52	21713,68
7	25313,68	37,97	25351,65
8	28951,65	43,43	28995,08
9	32595,08	48,89	32643,97
10	36243,97	53,37	36298,34

Tabell 2. Värdeökning genom 0,15 % ränta via sparkonto

Som man ser i exemplet ovanför ökar räntan ganska mycket för varje år som går. Det första året får man endast 5,40 € i ränta, medan man efter 10 år får hela 53,37 €. I det här fallet utnyttjade man ränta-på-ränta effekten, vilket betyder att man sparar sina räntor och allt eftersom den växer ökar kapitalet snabbare och snabbare desto mer tiden går. I det här fallet med låg ränta påverkar dock den månatliga insättningen den största delen av ränteökningen.

Den totala intjäningen på räntor blev i det här fallet 298,34 €, vilket man fick utan att anstränga sig alls, förutom sitt månatliga sparande.

I nästa exempel kommer jag att visa hur stor avkastningen blir om man väljer bort sparkonto och istället handlar i t.ex aktier och fonder. Om man lyckas väl med sina investeringar har man goda möjligheter att få en avkastning på ca 7 - 10 % varje år.

Här räknas det med att en person lägger undan 300 € varje månad, och årligen får en avkastning på 8 %. Detta är även uträknat med att man inte har något startkapital, vilket är vanligt i det verkliga livet för en som vill starta igång sitt sparande.

Antal år	Sparat belopp (300 €/mån)	Avkastning: 8%	Slutsumma
1	3600	288	3888
2	7488	599,04	8087,04
3	11687,04	934,96	12622
4	16222	1297,76	17519,76
5	21119,76	1689,58	22809,34
6	26409,34	2112,75	28522,09
7	32122,09	2569,77	34691,86
8	38291,86	3063,35	41355,21
9	44955,21	3596,42	48551,63
10	52151,63	4172,13	56323,76

Tabell 3. Värdeökning på kapital med 8 % i avkastning

I exemplet ovanför ser man direkt hur mycket snabbare pengarna växer med en högre årlig avkastning, i det här fallet på 8 %. Det förutsätter såklart att man alltid lyckas få samma avkastning samt att man inte behöver sälja värdepapper för att man behöver pengarna till annat.

Under denna tidsperiod har man lagt undan totalt 36 000 €, men värdet på ens tillgångar har stigit till hela 56 323,76 €. Det betyder att man på endast avkastningen har tjänat 20 323,76 €. I uträkningarna är det inte beaktat att man kan behöva betala olika avgifter och skatter, vilket kan påverka avkastningen. (Bolmeson, 2020)

3 Placera

När man sparar pengar som man väljer att placera avstår man från att konsumera något direkt, man skjuter alltså upp ett inköp till ett senare tillfälle. För den tid man har avstått sina pengar vill man såklart få någon ersättning. Det har man chans att få om man köper aktier eller fonder. (Wilke, 2020) Alla aktier och fonder kan stiga i värde, så om man placerar sina pengar har man en chans att få tillbaka mer pengar än vad man köpte tillgången för. Många aktier och fonder kan även ge en avkastning som kallas dividend. Den betalas oftast ut en gång per år. När den betalas och hur mycket som delas ut bestäms av bolagsstämman. Man ska däremot komma ihåg att både aktier och fonder även kan sjunka i värde och om man har riktigt otur är det inte säkert att man får tillbaka något av de kapital man har satsat. (Eriksson, 2015)

Att placera sina pengar blir allt mer populärt. Orsaken till att man vill placera pengar istället för att spara på ett sparkonto är att man har chans att öka sitt kapital med några procentenheter varje år. Man kan alltså få en avkastning på sina pengar. Det som också gör metoden populär är att det har blivit väldigt enkelt att själv köpa och sälja aktier och fonder hemifrån via sin internetbank. Man behöver inte längre besöka ett bankkontor. Det har också blivit väldigt lätt att läsa på om värdepapper på egen hand via internet i olika bloggar och forum. Där kan man läsa på om börsen överlag eller bara sätta sig in i en enskild aktie eller fond. (Wilke, 2020)

För att komma igång med aktie- och fondhandel i Finland krävs det att man har ett förvar hos ett finansinstitut, t.ex en bank. Det finns ingen åldersgräns för att börja placera i aktier, men om man är under 18 år gammal krävs det att man har ett godkännande från sina förmyndare. (Hämäläinen, 2014)

3.1 Placera i aktier

En aktie är en ägarandel i ett företag som är registrerat i form av ett aktiebolag. Som ägare av en aktie blir man därmed en delägare av bolaget. Man har då möjlighet att delta i beslutsfattandet vid bolagsstämman. Desto fler aktier man äger i ett bolag, desto fler röster har man på bolagsstämman och därmed kan man påverka ett bolag mer i deras beslutsfattande. (Wilke, 2020)

För en småsparare är kanske inte rösträtten eller hur stor ägare man är i ett bolag så viktigt. Målet när man började spara i aktier är att få en så bra avkastning som möjligt i form av dividender och värdeökning på sina aktier. För att man ska lyckas med det krävs det att man noga läser in sig i de bolag man köper andelar i. (Wilke, 2020)

När man köper noterade aktier behöver man vända sig till en börs. En börs är idag en digital handelsplats för aktier där köpare och säljare möts för att göra aktieaffärer mellan varandra. I Finland heter börsen Nasdaq OMX Helsinki, eller Helsingforsbörsen som man brukar kalla den. Helsingforsbörsen är en del av den internationella koncernen Nasdaq OMX. Helsingforsbörsen är öppen för handel alla vardagar mellan 10:00 och 18:30. Det finns vissa undantag för röda dagar där börsen kan vara helt stängd eller stänga tidigare. (Naukkarinen, 2017)

I Finland finns det även en alternativ marknadsplats som heter First North. Den fungerar på samma sätt som Helsingforsbörsen, men skillnaden är att den är tänkt för mindre tillväxtföretag som har en vision om att notera sig på huvudlistan i ett senare skede. First North har mindre krav på bolagen som är med i form av mindre kostnader och rapporteringskyldigheter. För en vanlig investerare blir det ingen större skillnad eftersom handelssystemet, mäklare och branschklasser är precis likadana som för bolagen på huvudlistan. I dagsläget finns det 28 bolag listade på First North. (Naukkarinen, 2017)

3.1.1 Viktiga begrepp inom aktiehandel

Aktiesplit - Om priset på ett bolags aktie har stigit mycket kan bolagsledningen göra bedömningen att aktien har blivit så dyr att den inte längre är attraktiv att handla för alla investerare. Då beslutar bolagsstämman att man bör göra en så kallad ”split” av aktien. Det betyder att företaget delar upp de befintliga aktierna i flera nya aktier och på så sett få fler investerare att handla i aktien. Trots att antalet aktier i bolaget ökar förblir börsvärdet detsamma. En vanlig split brukar vara att man delar upp en aktie i 2:1, vilket innebär att den som äger 100 aktier erhåller ytterligare 100 aktier när spliten är klar. Priset för aktien kommer däremot att halveras, vilket innebär att värdet för ens aktier förblir detsamma som tidigare. Trots att en split i teorin inte borde ha någon effekt på aktiepriset leder det däremot ofta till ett större investerarintresse samt ökad omsättning i en aktie – vilket i sin tur ofta har en positiv inverkan på aktiekursen. Många privata investerare känner sig mer bekväma att köpa 100 aktier för 10 € styck än att köpa 10 aktier för 100 € styck. (Aktiewiki, 2018)

Omvänd aktiesplit är motsatsen till en aktiesplit – den fungerar på samma sätt men istället för att öka antalet aktier så minskar man antalet aktier. I praktiken innebär det att den som för tillfället har 100 aktier i ett bolag som gör en omvänd split med förhållandet 2:1 kommer att ha endast 50 aktier när den omvända spliten är genomförd. I detta fall kommer priset för aktien att öka med det dubbla – förutsatt att inga andra faktorer som kan påverka kursen inträffar. (Aktiewiki, 2018)

Nyemission – Om ett bolag behöver mer pengar till sin verksamhet är det väldigt vanligt att man utför en nyemission. Det betyder att ett aktiebolag ger ut nya aktier för att få in mer kapital. Ett aktiebolag kan göra en nyemission av flera olika orsaker, bland annat för att finansiera investeringar, undvika en konkurs eller för att fixa till likviditetsproblem. Eftersom man i en emission ger ut helt nya aktier i utbyte mot kapital innebär det att varje aktie representerar en mindre andel av bolaget än innan, man brukar säga att det blir en utspädning. Befintliga aktieägare får därför en mindre procentuell ägandedel i bolaget. Normalt sett innebär en nyemission att aktiekursen för bolaget sjunker, dels eftersom det kan vara ett tecken på att bolaget går dåligt, och dels för att de som köper de nyemitterade aktierna brukar få en rabatt på dessa, normalt sett några procentenheter. (Aktiewiki, 2017)

Vinstvarning – Alla börsnoterade bolag är skyldiga att gå ut med ett pressmeddelande om en vinstvarning ifall resultatet för en viss period kraftigt avviker från marknadens förväntningar eller det som företaget har meddelat om tidigare. En vinstvarning innebär att vinsten kommer att bli lägre än väntat, eller att förlusten kommer att bli betydligt större än väntat. Det finns ingen exakt procent för hur mycket förlusten måste avvika utan det är upp till bolagen själva att göra en bedömning om hur mycket aktiekursen kan påverkas när informationen blir känd för alla. En vinstvarning bör skickas ut ca 1 – 3 veckor innan bolagets officiella rapport blir offentlig. Efter en vinstvarning brukar normalt sett aktiekursen falla eftersom bolaget blir mindre attraktivt att äga på grund av den mindre vinsten eller ökade förlusten. (Aktiewiki, 2017)

Ett börsnoterat företag kan också gå ut med en omvänd vinstvarning. Den är helt tvärtom en vinstvarning och indikerar på att ett bolag kommer att göra ett avsevärt bättre resultat än vad marknaden räknar med. Efter en omvänd vinstvarning är det vanligt att bolagets aktiekurs ökar kraftigt. (Aktiewiki, 2017)

3.1.2 Riskspridning vid aktiehandel

Den som handlar med aktier behöver vara väl medveten om att det kan vara en stor risk. Det är alltid marknaden som bestämmer priset och en eventuell upp eller nedgång i värdet kan bero på väldigt många olika faktorer, det behöver inte ens alltid finnas en logisk förklaring. Den som handlar med aktier kan däremot göra flera saker för att öka sina chanser till en stabil avkastning och minska risken för att förlora hela eller delar av sitt kapital. (Wilke, 2020)

En bra metod för att minska sin risk är att investera pengar regelbundet, till exempel en gång varje månad. Det innebär att man kommer att göra sina aktieköp i perioder där aktiemarknaden är högt värderad men även de tidsperioder där marknaden är värderat lågt. Över tid kommer man förhoppningsvis att vinna på metoden då det har visat sig historiskt att det här brukar vara lönsamt. (Wilke, 2020)

För att ytterligare minska sina risker bör man ha en väl diversifierad aktieportfölj. Det innebär att man bör ha flera olika bolag i många olika branscher. En placerare som endast har aktier i en viss sektor, till exempel IT-bolag, riskerar att tappa ett stort värde vid eventuella skatteregler eller lagändringar som påverkar IT-branschen i stort. En bra tumregel brukar vara att hålla sig till mellan 5 – 6 olika branscher. Om en bransch missgynnas av olika orsaker kan det också betyda att andra branscher går desto bättre. På det sättet håller man en jämnare utveckling på sin portfölj. (Wilke, 2020)

3.1.3 Nyckeltal vid aktiehandel

För att lättare kunna ta investeringsbeslut är det viktigt att man läser på om företag för att se hur deras ekonomiska situation ser ut och hur de i dagsläget är värderade på börsen. Då är ett alternativ att se hur deras nyckeltal ser ut. De finns till för att man lättare ska kunna värdera och jämföra de bolag man köper.

P/E-tal – Begreppet är en förkortning för ”price per earnings”. För att räkna ut det behöver man dividera aktiekursen med företagets vinst per aktie. Nyckeltalet är väldigt användbart för att man själv ska kunna avgöra hur högt marknaden värderar ett bolag. Ett normalt P/E-tal för de bolag som handlas på Helsingforsbörsen är ca 15. För att få ut så mycket som möjligt av P/E-talet är det bra om man kan jämföra det med liknande bolag inom samma bransch. (Gustafsson, Aktieskolan.se, 2019)

Exempel: Fiskars Oyj.

Aktiens pris: 15,84 € per aktie. Vinst per aktie i senaste kvartalet: 0,84 €.

$$15,84 / 0,84 = \mathbf{18,86}$$

I praktiken betyder det här att det tar 18,86 år för Fiskars att tjäna tillbaka samma summa som man har betalat för aktien, förutsatt att bolagets vinst är lika hög som när man räknade ut nyckeltalet.

Direktavkastning är ett annat nyckeltal som har stor betydelse för den som investerar i aktier. Begreppet avser hur stor aktieutdelningen är i förhållande till aktiekursen. Man brukar säga att en bra direktavkastning ligger på ca 2 – 5 %. För att räkna ut hur stor direktavkastning ett bolag har ska man ta dividendbeloppet och dela den på aktiekursen. (Haskel, 2014)

I exemplet nedan finns en formel som räknar ut vilken direktavkastning Sampo Oyj har i skrivande stund.

Sampos aktiekurs är 38,47 €. De har aviserats att de kommer dela ut 1,70 € per aktie i dividend i nästa gång.

$$1,70 / 38,47 = 0,044 = 4,4 \%$$

I praktiken innebär detta att om man investerar 1000 € i Sampo's aktie kommer man att tjäna 4,4 % med hjälp av dividenden, alltså 44 €. Det förutsätter dock att bolagets aktiekurs håller sig på samma nivå som när man räknade ut direktavkastningen. I normala fall kommer ens vinst eller förlust att variera beroende på hur aktiekursen rör sig. Man ska vara beredd på att den kan både minska och öka.

Ett annat uppskattat nyckeltal för den som handlar med aktier är P/B-talet. Namnet kommer från engelskans "price to book value". Med hjälp av det kan man jämföra priset på en aktie på börsen mot det bokförda värdet, man ser alltså hur ett bolags eget kapital värderas på börsen. För att få ut så mycket som möjligt av P/B-talet krävs det dock att man behöver ta lite egna slutsatser och ta hänsyn till flera olika faktorer. P/B-talet passar bäst att räkna ut för bolag inom fastighets- och bankbranschen, eftersom sådana företag ofta har stora tillgångar som finns tillgängliga i balansräkningen. (Gustafsson, Aktieskolan.se, 2020)

Jag kommer att i mitt exempel räkna ut P/B-talet för United Bankers Oyj.

Eget kapital: $\approx 39\,050\,000$ €

Antal Aktier = 10 441 909 st.

Aktiekurs: 13,25 € per aktie

Det första steget man behöver göra är att räkna ut det egna kapitalet per aktie, alltså $39\,050\,000$ i eget kapital / $10\,441\,909$ aktier $\approx 3,73$

I det andra steget ska man räkna ut aktiekursen / eget kapital per aktie.

$13,25 / 3,73 \approx 3,55$

P/B-talet för United Bankers Oyj är alltså 3,55.

3.1.4 Avgifter och beskattning för aktiehandel

Före man börjar handla med aktier är det viktigt att man sätter sig in i vilka olika avgifter som hör till. Att välja en bank som har höga avgifter kan på lång sikt minska ens kapital mer än vad man tror. Det lönar sig alltid att titta runt och jämföra vilken bank som erbjuder lägst avgift för den typ av handel som man själv har tänkt att göra. Prisnivån hos bankerna i Finland skiljer sig åt väldigt mycket och det kan vara stor skillnad om man handlar aktivt eller köper aktier som man håller kvar på väldigt lång sikt. (Hansson A. , 2021)

Den första avgiften att beakta är grundavgiften för själva förvaret. Förvaret är ett personligt värdeandelskonto där alla aktier förvaras. Man kan ha flera förvar men i regel räcker det oftast att man endast har ett, speciellt för den som sparar regelbundet i aktier. Avgiften för ett förvar hos de stora bankerna i Finland idag är ungefär 4 – 10 € per månad och per förvar. Det finns också banker som har valt att erbjuda förvaret helt gratis åt sina kunder.

Courtage är en annan sak man behöver tänka på när man väljer hos vilken bank eller finansinstitut man vill köpa aktier hos. Courtage, eller förmedlingsavgift som det heter, är den avgift som bankerna tar ut varje gång man köper eller säljer en aktie. Den kan variera kraftigt mellan olika banker och anges ofta i procent. Procentsatsen kan hos vissa banker vara olika för olika kunder, beroende på hur ofta man köper och säljer aktier. Den som gör över ett visst antal transaktioner per månad kan få ett lägre courtage medan de som sällan köper aktier får betala mer. Man måste också tänka på att det nästan alltid finns ett minimicourtage, vilket betyder att om man handlar för en mindre summa pengar kommer courtaget att vara ett fast belopp och kan utgöra väldigt höga procent på en köp- eller säljtransaktion. (Ryttersson, 2021)

Den som har möjlighet bör alltid göra sina aktieaffärer på sin internetbank. Bankerna försöker hela tiden styra sina kunder till internet och tar ut väldigt höga avgifter för den som

vill sköta sina affärer på ett bankkontor. Om man vill ha ett långsiktigt sparande krävs det att man betalar låga avgifter för att i längden kunna få ut så mycket pengar som möjligt. (Naukkarinen, 2017)

Vinster från aktier beskattas alltid som kapitalinkomst. Skattesatsen för kapitalinkomster kan ändras årligen och man behöver alltid hålla sig uppdaterad om vad som gäller. Inom aktier betalar man skatt på både dividendutdelningar och den vinst man har gjort i värdeökningen på aktien när man säljer den. För dividender som utbetalas från börsnoterade bolag är 15 % skattefritt. Resterande 85 % betalar man kapitalinkomstskatt på. För närvarande är det 30 % skatt för inkomster som är upp till 30 000 € och för den del som överstiger detta ligger skattesatsen på 34 %. Om aktier ökar i värde från när man köper den tills att man säljer den behöver man betala skatt på vinsten man har gjort. Då en försäljningsvinst av en aktie räknas som en kapitalinkomst blir skatten 30 % för vinst upp till 30 000 € och 34 % på den överstigande delen. (Borenius Advokatbyrå Ab, 2020)

3.1.5 Aktiesparkonto

I Finland införde man år 2020 en ny typ av förvar för den som vill placera i aktier. Det kallas för aktiesparkonto och är utformat för att motivera småsparare att börja placera i aktier på lång sikt. Man brukar förkorta aktiesparkonto till ASK, eller på finska där det heter osakesäästötili förkortar man namnet till OST. (Etelävuori, 2020)

På ett aktiesparkonto kan man endast handla med börsnoterade aktier. Man får inte köpa fonder, ETF:er eller andra onoterade aktier. Det behöver alltid finnas ett penningkonto som är kopplat till ett ASK. Till det kontot får man göra insättningar på maximalt 50 000 € som man sedan kan köpa aktier för. Däremot finns det ingen övre gräns på hur mycket ens investeringar får växa över tid. Det finns också en begränsning till att man endast får ha ett ASK per person, även om man har flera olika banker. Om man skulle starta ett nytt ASK trots att man redan har ett från tidigare får man en straffavgift på 10 € per dag man har två konton samtidigt. Om man byter bank är det dock möjligt att flytta sitt ASK till den nya banken helt utan straffavgifter eller att man behöver sälja sina aktier och köpa tillbaka dem på nytt. (Etelävuori, 2020)

Den största skillnaden mellan ett förvar och ett aktiesparkonto är dess skattemässiga fördelar. Man betalar endast skatt på sin avkastning när man väljer att ta ut pengar från betalkontot som är kopplat till aktiesparkontot. Det betyder att alla eventuella dividender som kommer in blir skattefria till en början och gör att man kan investera om sina pengar i andra aktier.

På det sättet kan man få en väldigt bra ränta-på-ränta effekt som gör att pengarna har möjlighet att växa betydligt snabbare än på ett vanligt förvar – framförallt för den långsiktiga spararen. När man tar ut sina pengar från ett aktiesparkonto gäller dock samma vinstbeskattning som vid vanliga aktier, alltså att den vinst som är under 30 000 € beskattas med 30 % och den del av vinsten som överstiger 30 000 € beskattas med 34%. (Finlex, 2019)

3.2 Placera i fonder

Att placera i fonder kan för vissa kännas lättare än att placera i aktier. Risken kan vara mindre och det är enkelt att hitta fonder som passar en själv utifrån vilken kategori de tillhör samt vilken risknivå de är. Många banker har idag också gjort det väldigt lätt att starta ett regelbundet fondsparande där man kan ställa in hur mycket pengar som man varje månad köper fler fondandelar för. För att komma igång med att handla fonder krävs det att man har ett förvar hos sin bank. Bankernas utbud och avgifter för fonder varierar en hel del, så det lönar sig alltid att jämföra olika banker för att se vilken som har störst utbud och är mest prisvärd. (Wilke, 2020)

Enligt en undersökning i Sverige, utförd av Kantar Sifo Prospera, på uppdrag av Fondbolagens förening, har man kommit fram till att 70 % av alla unga svenskar har ett aktivt fondsparande idag, vilket gör placeringsfonder till en av de mest vanliga metoderna för att spara och investera på lång sikt. I undersökningen framkommer det också att 41 % av deltagarna anser att placeringsfonder är den bästa metoden för ett långsiktigt sparande som finns tillgänglig just nu. (Fondbolagens Förening, 2020)

3.2.1 Placeringsfonder

En placeringsfond är en typ av placeringsobjekt, vars medel kan vara placerade i många olika värdepapper, bland annat masskuldebrev och aktier. Fonden i sin tur ägs av fondandelsägarna som har placerat sina pengar i fonden. Alla fonder hanteras av ett fondbolag, vilket innebär att det är dem som har hand om allt administrativt kring placeringsfonden. Det är också fondbolaget som sköter om hur alla tillgångar i fonden placeras, en fondandelsägare har ingen bestämmanderätt i vad en placeringsfond ska investera i. (Virta, 2015)

Avkastningen för en placeringsfond tillfaller alltid fondandelsägarna och grundar sig på fondens investeringar. En placeringsfond stiger i värde bland annat genom dividender och värdeökningar från sina placeringar. Utdelning från fonder sker oftast genom tillväxandelar,

vilket betyder att fondandelsägarna inte får någon avkastning i pengar utan istället läggs avkastningen till fondandelens värde. Man får alltså en värdeökning på sin investering. (Virta, 2015)

Placeringsfonder har en viktig fördel om man jämför med aktier; placeraren får en god riskspridning även om man bara köper en placeringsfond. Den som köper bara en aktie riskerar att snabbt förlora sitt kapital om företaget går dåligt, jämfört med en placeringsfond som har investerat i många olika aktier som medför en god diversifiering. (Virta, 2015)

3.2.2 Olika typer av placeringsfonder

Det finns flera typer av fonder som delas in i olika kategorier beroende på vilken typ av värdepapper de investerar i. Fonder kan investera i t.ex aktier, masskuldebrev, räntebärande värdepapper och företagscertifikat. (Virta, 2015)

Aktiefonder är den mest förekommande typen av placeringsfond i dagsläget. En aktiefond placerar sina tillgångar huvudsakligen i aktier. Beroende på marknadsläget kan en aktiefond även investera en liten del av sina tillgångar i andra typer av instrument. Hur mycket och hur länge den kan göra detta framgår i fondens stadgar. En aktiefond kan också indelas enligt en viss geografisk placering, vilket betyder att den till största delen investerar i företag i ett visst land eller område. Aktiefonder är populära på grund av att dess avkastning förväntas vara högre än många andra typer av fonder, men man behöver också beakta att risken för sin investering ökar. Aktiefonders mål är att ge bättre avkastning än sitt benchmark-index, som är utvalt då fonden grundas. Ett benchmark-index kan vara ett aktieindex för ett visst område eller bransch. (Virta, 2015)

Indexfonder är också vanligt förekommande. En indexfond är en passivt förvaltd aktiefond som följer ett förutbestämt index, t.ex OMX Helsinki 25. Eftersom fonden endast investerar enligt sitt förvalda index innebär det mindre jobb för ett fondbolag att förvalta, vilket i sin tur gör att avgifterna ofta är lägre än t.ex en aktiefond. Det gör indexfonden populär för personer som vill investera med lägre risk men på lång sikt. (Sparsajten, 2021)

ETF är en annan typ av fond som skiljer sig från alla andra genom att den handlas direkt genom börsen. Namnet är en förkortning för Exchange Traded Fund, vilket på svenska översätts till börshandlad fond. I allmänhet följer ETF:er ett index, med de kan också bestå av både räntepapper och råvaror. Genom att köpa en ETF får man en bra spridning i sin

portfölj, men man bör noga läsa på om fonden så att man vet hur stor risk en investering innebär. (Nasdaq OMX Nordic, 2020)

3.2.3 Handel med placeringsfonder

Den som väljer att handla med placeringsfonder behöver så klart vara väl insatt i vilken typ av fond man köper, vilken risk det medför och vilka kostnader som hör till. Det finns många olika sätt att få fram mer information om en specifik fond. Den mest detaljerade informationen finner man genom att läsa i fondens faktablad, som brukar finnas på fondbolagets internet-sidor eller alternativt via den bank du använder för att teckna fonden i. I faktabladet finns information om bland annat vilka avkastningsmål fonden har, vilken risknivå den håller eller vem fonden bäst lämpar sig för beroende på hur lång placeringstid man har tänkt sig. Den som vill ha mer detaljerad information om en viss fond kan också läsa i fondens prospekt. Prospektet innehåller bland annat information om fondens verksamhet och placeringspolitik. (Virta, 2015)

KÖP	FOND	SERIER	RISKNIVÅ	SENAST	1 MÅN	3 MÅN	ÅR
Köp >	OP-Hållbar Värld >	Övriga serier >	 (4)	+0,23 %	+0,30%	+4,75%	+15,61%
Köp >	OP-Klimatet >	Övriga serier >	 (6)	-0,47 %	-3,62%	-0,69%	+50,78%
Köp >	OP-Koldioxidsnål Värld >	Övriga serier >	 (6)	+0,41 %	+0,96%	+8,43%	+32,29%
Köp >	OP-Rent Vatten >	Övriga serier >	 (6)	-0,03 %	+2,28%	+7,91%	+37,74%

Tabell 4. Risknivå och värdeökning eller värdeminskning för en viss tidsperiod

I bilden ovanför ser man hur de kan se ut då man ska välja en fond. Det finns ofta en överskådlig information om risknivå och utveckling under en viss tidsperiod. Den som vill läsa på mer kan klicka på en av fonderna och där finns ofta mer information om avgifter, fondprospekt och faktablad.

På samma sätt som de flesta andra placeringsprodukter medför det olika kostnader då man handlar med placeringsfonder. Generellt sett finns det två olika avgifter; den kostnad som debiteras direkt då man köper eller säljer andelar i en fond kallas teckningsprovision och inlösenprovision. Den andra avgiften heter förvaltningsavgift och den består av en förutbestämd procent som normalt sett debiteras en gång per år. Denna kostnad uppbärs för att kompensera det arbete fondbolaget gör för att analysera olika placeringsobjekt samt sköta

om myndighetsrapportering och marknadsföring. Som placerare behöver man vara beredd på att kostnader och provisioner varierar väldigt mycket mellan både olika fonder och banker. Vilken typ av fond det är man köper spelar också in, en aktivt förvaltdad fond är ofta dyrare än en passivt förvaltdad indexfond. (Virta, 2015)

4 Empiri

I detta arbete har jag valt att göra en kvantitativ undersökning. En kvantitativ undersökning används för att samla in information genom ett stort urval av personer för att på så sätt få fram detaljerade data bland arbetets målgrupps åsikter och vanor kring ämnet. Undersökningen är gjord i form av en enkät som jag har publicerat på olika forum på nätet samt skickat till vänner och bekanta. För undersökningen har jag använt mig av Google Forms eftersom jag anser att det är den mest användarvänliga produkten för både mig som skapar den och även för de som har valt att svara på den. Enkäten har varit tillgänglig att svara på i tio dagar under april 2021. Den har endast varit tillgänglig på svenska och har bestått av totalt 12 olika frågor.

Jag anser att en enkät ger mig bästa möjliga förutsättningar för att få reda på huvudfrågorna i mitt syfte:

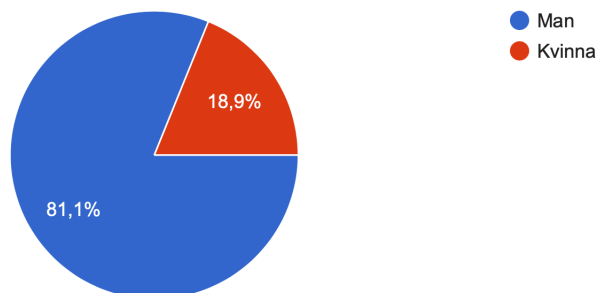
- Vilka är de mest populära sparformerna bland unga personer idag?
- Vilka mål har unga personer med sitt långsiktiga sparande?

Den empiriska delen av arbetet kommer att se över resultaten av de totalt 212 svar som samlades in via enkäten.

4.1 Undersökningsresultat

Min första fråga i enkäten handlade om vilket kön den svarande tillhörde. Av de svarande var 172 personer män och 40 personer var kvinnor.

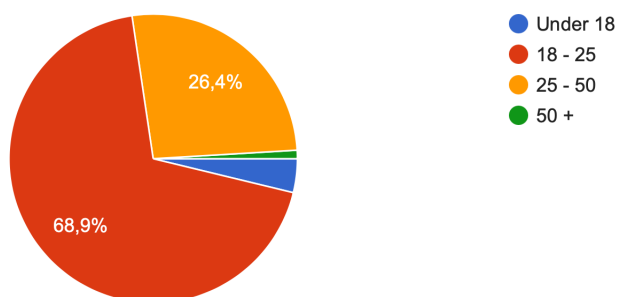
Kön
212 svar

Min andra fråga handlade om hur gamla mina svarande var. Jag valde att ta med denna fråga för att få en översikt för hur väl jag lyckades nå min målgrupp. Om avvikelsen från min målgrupp hade varit väldigt stor hade mitt resultat inte blivit så tillförlitligt som jag egentligen hade hoppats på.

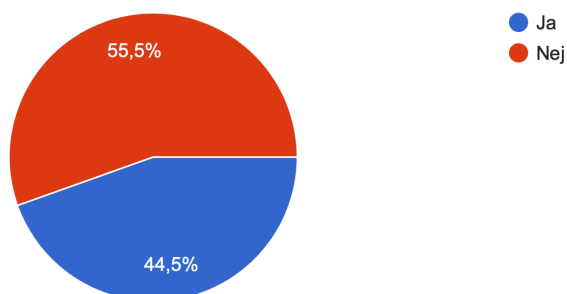
Totalt var 146 stycken av mina svarande inom den tilltänkta målgruppen, alltså 18 till 25 år gamla. Den näst största ålderskategorin var 25 – 50 år gamla, totalt 56 personer.

Ålder
212 svar

En annan fråga som jag tog med i min enkät är om respondenterna sparar pengar regelbundet. Här fick jag veta att endast 44,5 %, eller 94 personer, sparar pengar regelbundet. 117 personer, 55,5 % har svarat att de inte har möjlighet att helt regelbundet lägga undan pengar.

Sparar du pengar regelbundet?
211 svar

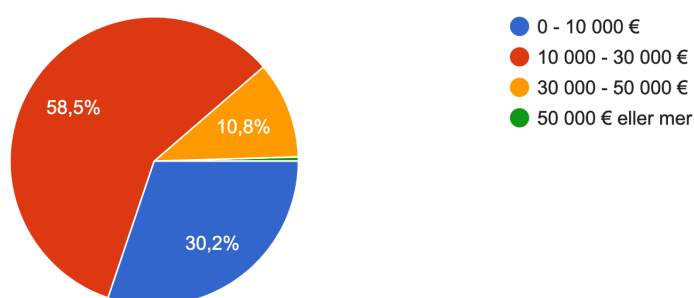
Som fjärde fråga har jag valt att ta reda på hur stor årlig inkomst mina respondenter hade. Inkomsten har en väldigt stor betydelse över hur mycket pengar man har möjlighet att spara varje månad.

Det är väldigt stor skillnad på inkomsten beroende på vilken livssituation den svarande befinner sig i. Om man t.ex studerar kan det vara lite svårare att tjäna mer än 10 000 € per år och det påverkar ens sparande väldigt mycket.

Den största delen, 124 personer (58,5 %) har svarat att de har en inkomst på mellan 10 000 € till 30 000 €. Jag har också 64 personer som har svarat att de tjänar mellan 0 – 10 000 € per år.

Hur stor är din inkomst? (årligen)

212 svar

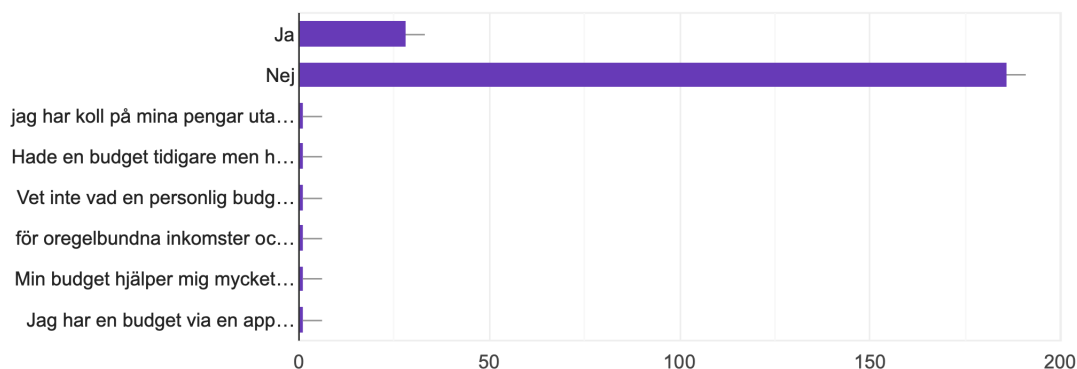

Min femte fråga i enkäten var om respondenterna någon gång har gjort en egen personlig budget. Jag har också lagt med ett fält i frågan där man fick ge en egen motivering om varför, eller varför man inte har gjort en budget.

Totalt har 186 personer (87,7 %) svarat att de aldrig har gjort en budget för sin egen privatekonomi. Endast 28 personer har uppgett att de antingen har, eller har haft en tidigare.

Har du någon gång gjort en personlig budget? Motivera gärna varför i fältet "annat".

212 svar

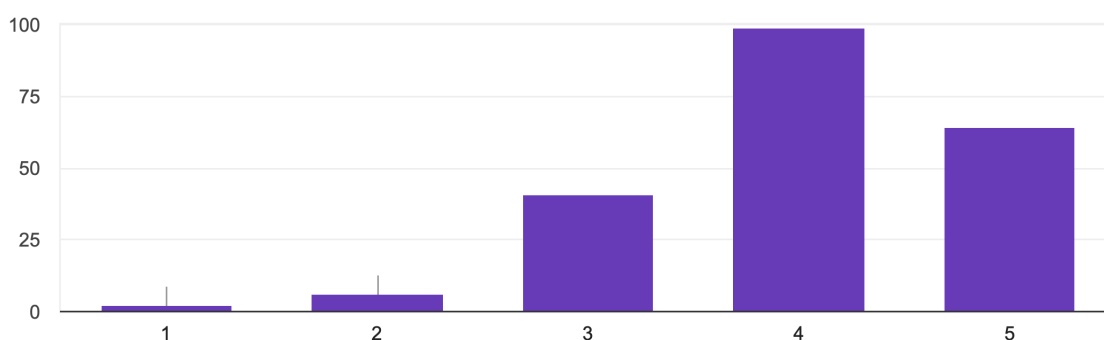
En stor del av mitt arbete har handlat om olika produkter kring sparande som bankerna erbjuder idag. Jag har därför valt att i min enkät undersöka hur stor kunskap respondenterna själva upplever att de har kring ett antal vanliga spar- och placeringsprodukter som lämpar sig väl för långsiktigt sparande.

I mitt formulär har jag ställt in att man får fylla i ett svar mellan 1 – 5. Om man väljer 1 betyder det att man är *helt obekant* med produkten eller tjänsten. Om man har valt en 5:a betyder det att man upplever sig ha en *hög kunskap* kring produkten i fråga.

Den första frågan där man skulle uppskatta sin kunskap var om att spara med hjälp av ett vanligt sparkonto som bankerna erbjuder. Här har 99 personer (46,7 %) svarat en fyra vilket innebär att de upplever sig ha en relativt bra kunskap kring hur ett sparkonto fungerar. Det näst vanligaste svaret var en femma där 64 personer (30,2 %) säger att de har hög kunskap.

1. Sparkonto

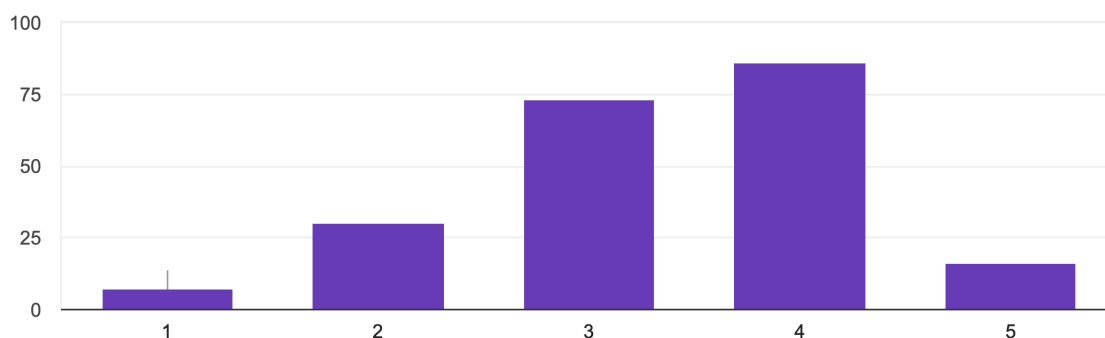
Hur upplever du själv dina kunskaper kring följande begrepp inom spar- och placeringsprodukter?
212 svar

Den andra frågan handlade om hur bra man själv anser att man har koll på placeringsfonder. Även här var svarsalternativ 4 det mest vanliga svaret, 86 personer, eller 40,6 % har uppgett en 4:a. 73 personer (34,4 %) har svarat med en 3:a, vilket innebär att de är bekanta med med placeringsfonder sedan tidigare.

2. Placeringsfonder

Hur upplever du själv dina kunskaper kring följande begrepp inom spar- och placeringsprodukter?
212 svar

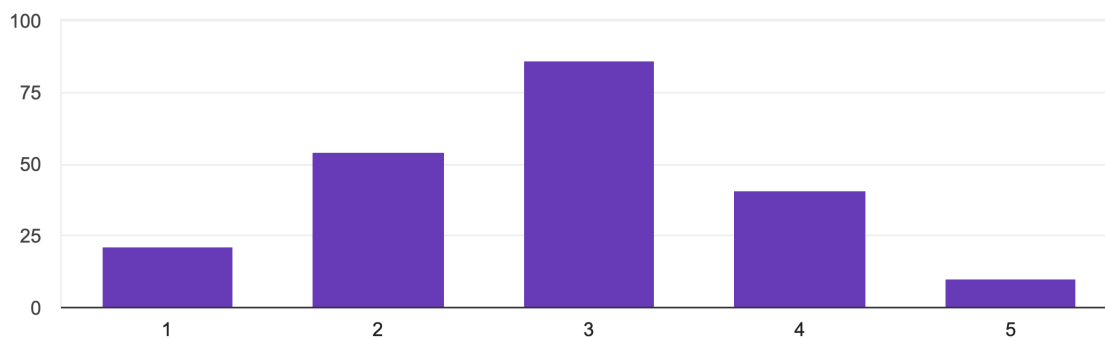

Jag har också valt att fråga respondenterna om hur de upplever sina kunskaper kring aktier.

Här har blev det mest svarade alternativet nummer 3. 86 personer, eller 40,6 %, har svarat att deras kunskaper inom aktier är ganska bra. Det blev också jämnt mellan alternativ 2 och 4. 54 personer har uppgett 2, medan 41 personer har uppgett kunskapsnivå 4.

3. Aktier

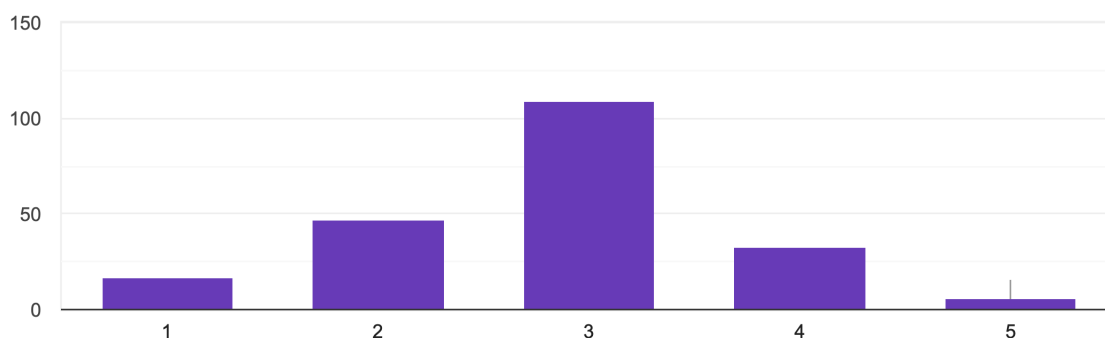
Hur upplever du själv dina kunskaper kring följande begrepp inom spar- och placeringsprodukter?
212 svar

Den fjärde frågan handlade om bostadssparkontot. Även här har blev alternativ 3 det som fick flest svar. 109 svaranden (51,4 %) har uppgett att de har ganska hög kunskap om vad ett bostadssparkonto är och hur det fungerar.

4. Bostadssparkonto

Hur upplever du själv dina kunskaper kring följande begrepp inom spar- och placeringsprodukter?
212 svar

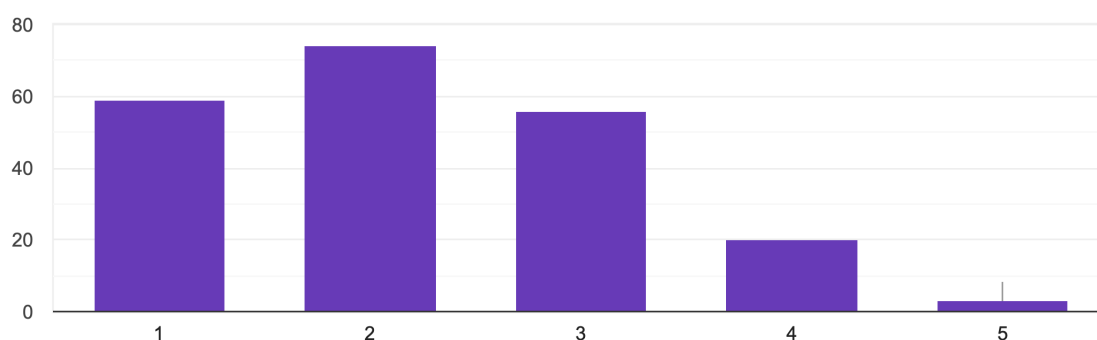

I min enkät har jag också tagit med hur bra respondenterna känner till den relativt nya metoden för ett långsiktigt sparande i aktier – aktiesparkontot.

Aktiesparkontot är helt klart den sparform som minst antal personer känner till och har kunskap om. 74 personer (34,9 %) har uppgett att de upplever sina kunskaper inom aktiesparkontot som låg. 59 personer, eller 27,8 %, är helt obekanta med vad ett aktiesparkonto är och hur det fungerar.

5. Aktiesparkonto

Hur upplever du själv dina kunskaper kring följande begrepp inom spar- och placeringsprodukter?
212 svar

I mitt arbete vill jag ta reda på vilka metoder som är populärast bland unga personer att spara pengar, därför har jag sammanställt de populäraste spar- och placeringsprodukterna och bitt respondenterna att fylla i de alternativ som de använder för att spara pengar. Man fick alltså fylla i flera alternativ på den här frågan, och om man använder någon metod som inte fanns bland alternativen hade man möjlighet att själv fylla i ett eget svar i kolumnen ”övrigt”.

Den mest populära metoden för att spara pengar idag verkar alltså vara att göra det på sitt sparkonto. Hela 170 personer (80,2 %) använder idag ett sparkonto där man åtminstone förvarar en del av sitt sparade kapital.

Placeringsfonder visade sig vara den näst mest populära metoden för att placera sina pengar. 157 personer (74,1 %) har uppgett att de idag använder sig av placeringsfonder för att investera sina pengar.

Aktier är också en relativt populär metod som unga personer använder sig av när man investerar sina pengar. 69 personer (32,5 %) har uppgett att de har en eller flera aktier i sitt förvar på banken.

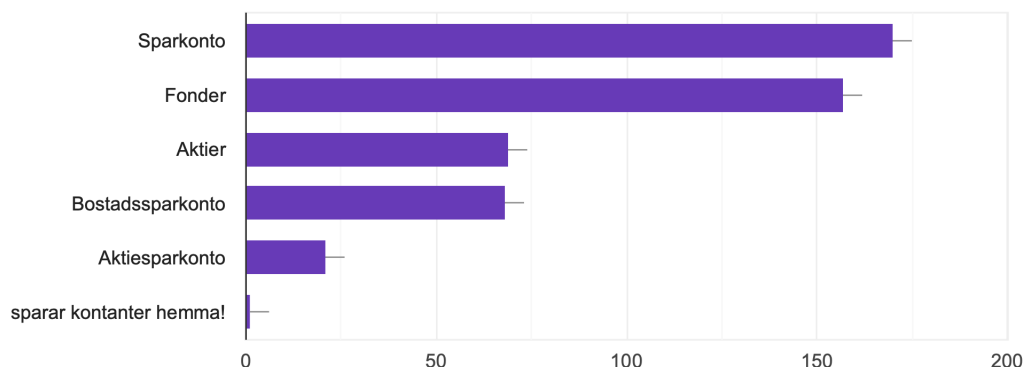
I min enkät framkommer det att bostadssparkontot är ett nästan lika populärt alternativ som aktier. 68 respondenter (32,1 %) har uppgett att de använder sig av ett bostadssparkonto för att spara pengar inför sitt framtida bostadsköp.

Aktiesparkontot verkar inte riktigt ha slagit igenom ännu då endast 21 personer (9,9 %) säger att de idag har ett aktiesparkonto.

På den här frågan i min enkät har en person valt att ge ett eget alternativ som sparmetod. Hen har uppgett att man sparar kontanter hemma.

Vilken eller vilka produkter för sparande och placeringar använder du själv idag?

212 svar

En annan mycket central fråga i mitt arbete har varit att undersöka vilka mål man har med sitt sparande. För att ta reda på detta har jag gett alternativ på olika målsättningar som som är populära i dagens läge.

Även här har respondenterna haft en möjlighet att fylla i ett eget alternativ om man känner att det inte finns något färdigt svar som passar bra. I den här frågan har respondenterna också haft möjligheten att välja flera alternativ om man har flera olika mål med sitt sparande eller sina placeringar.

Det vanligaste målet som unga personer har med sitt sparande idag, enligt mina enkätsvar, är att man vill ha en buffert inför oförutsägbara händelser. 137 personer (64,6 %) har valt det alternativet.

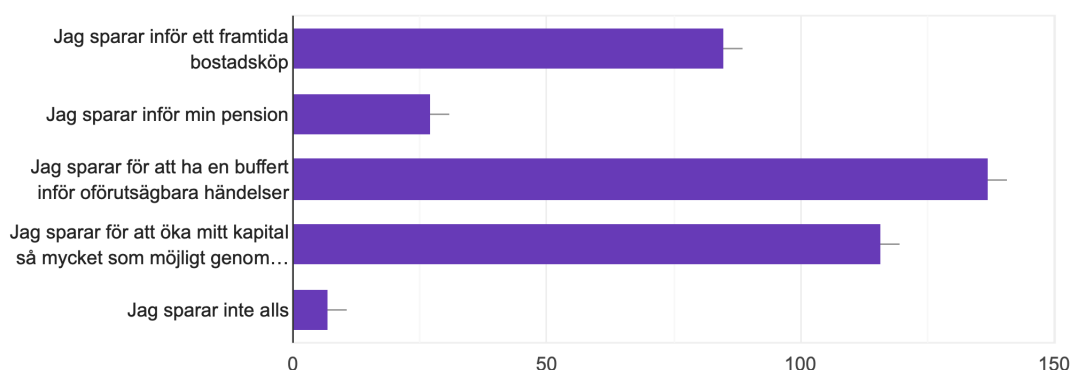
Det näst vanligaste målet är att man vill öka sitt kapital så mycket som möjligt genom avkastning från placeringar, främst via värdeökningar och dividender från aktier och placeringsfonder. 116 respondenter (54,7 %) har svarat detta alternativ.

Ett annat mycket vanligt mål bland unga personer är att spara inför sitt framtida bostadsköp. 85 personer (40,1 %) sparar för att någon gång kunna köpa en egen bostad.

De minst vanliga spar- och placeringsmetoderna bland unga personer idag verkar vara att spara inför sin pension, bara 27 personer uppger att de i pensionssparar i någon form. 7 personer, eller 3,3 % har också uppgett att de inte har möjlighet att spara pengar över huvudtaget för tillfället.

Vad har du för mål med ditt långsiktiga sparande?

212 svar

4.2 Analys

Syftet med mitt arbete var att i första hand ta reda på vilka metoder och produkter unga personer använder när de sparar pengar samt vilka mål man har med sitt sparande. För att bäst få reda på detta vill jag analysera de svar jag har fått in i min enkät och se vad den har kommit fram till. Jag kommer att jämföra svaren med den teori jag tidigare har presenterat i mitt arbete för att se hur väl de stämmer överens med varandra.

Den första frågan i min enkät frågade efter respondentens ålder. Jag valde att fråga efter detta för att säkerställa att jag hade nått ut till rätt målgrupp med enkäten. Majoriteten av de svarande hade uppgett att de var mellan 18 – 25 år gamla. Därför anser jag själv att mina svar bör vara så tillförlitliga som jag hade hoppats på från början.

På min fråga om man sparar pengar regelbundet har endast ca 44 % svarat att de faktiskt gör detta. Många som t.ex studerar eller har en väldigt låg inkomst kan ha svårt att lägga undan pengar regelbundet, och därför gör man det endast de månader det råkar blir pengar över. Den resterande delen som har uppgett att de sparar pengar regelbundet hör högst troligt till den gruppen som har satt upp ett månatligt sparande i fonder eller ett automatiskt sparande i sin internetbank, som nästan alla banker erbjuder idag. Den som har gjort en egen realistisk budget har störst chans att kunna lägga undan pengar varje månad. (Hansson S. , Buffert.se, 2021)

Arbetet beskriver hur stor hjälp en budget kan vara och hur viktigt det är för att kunna hålla igång ett långsiktigt sparande. Totalt hade 87 % svarat att de aldrig har gjort en budget och jag fick in flera motiveringar om varför. Bland annat var den en som uppgav att man har koll på sin ekonomi utan en budget. En annan har uppgett att hen inte vet vad en budget är för något. De fanns också personer som hade för oregelbundna inkomster och utgifter för att en budget skulle vara möjlig att följa varje månad. En av de som uppgav att de hade en budget skrev som motivering att det fungerade enkelt för hen att göra detta via en app i sin telefon.

I de frågor där man skulle svara på hur stor kunskap man själv anser sig ha kring långsiktiga spar- och placeringsprodukter blev resultaten väldigt varierade. Sparkonto var den typ som flest anser sig ha en hög kunskap kring, vilket var ganska väntat då det är en enkel produkt som många börjar använda i ett tidigt skede av livet. Respondenterna ansåg också att de har väldigt goda kunskaper inom placeringsfonder, vilket till stor del beror på att det är ett väldigt populärt sätt att placera sina pengar på. Det alternativ som fick det lägsta resultatet, där man

anser sig ha minst kunskap, var aktiesparkontot. Eftersom denna produkt är väldigt ny är det inte många som ännu har hunnit sätta sig in i hur det fungerar.

I min enkät frågade jag efter vilka spar- och placeringsprodukter respondenterna använder sig av idag. Man skulle kryssa i flera av alternativen om man använde flera metoder. Den metod som enligt mina svarande var populärast blev sparkontot. Det stämmer även överens med den undersökning som gjordes av branschorganisationen Finans Finland år 2017. Sparkontot är ett väldigt enkelt och riskfritt sätt att spara pengar på för den som inte är ute efter en stor avkastning på sitt kapital. (Schulman, 2017)

Den metod som fick näst mest svar var placeringsfonder. Orsaken till att så många använder sig utav dessa kan vara att många upplever sig ha ganska bra kunskap kring hur de fungerar samtidigt som de i vissa fall kan ge riktigt bra avkastning på ens investerade kapital. Det är också väldigt enkelt att komma igång med placeringsfonder samtidigt som bankerna gör mycket marknadsföring kring detta. En annan positiv sak med placeringsfonder är att man inte behöver ha mycket pengar för att komma igång med att spara regelbundet i fonder. Mitt resultat stämmer mycket väl överens med en tidigare undersökning som är utförd av Kantar Sifo Prospera, där man har kommit fram till att 70 % av svenskarna använder sig av ett fondsparande, vilket kan jämföras med 74,1 % av unga finländare i min undersökning. (Fondbolagens Förening, 2020)

Jag frågade också hur många som har placerat en del av sitt kapital i aktier. 32 % av respondenterna svarade att de har detta. Jag tror att orsaken till att så få personer har aktier beror dels på alla olika kostnader det medför i avgifter och courtage samt att man behöver vara insatt i de bolag man köper. Aktier kan med otur sjunka snabbt i värde och man riskerar att förlora hela sitt satsade kapital. (Eriksson, 2015)

En fråga som överraskade mig personligen var hur populärt bostadssparkontot verkar vara. 32 % av respondenterna har uppgett att de idag använder sig av ett bostadssparkonto för att spara inför sitt framtida bostadsköp. Att det har blivit så populärt tror jag att till stora delar beror på att det är ett riskfritt sparande i en kombination med att man faktiskt kan få några procent ränta på sitt sparade kapital. I mitt arbete har jag tittat på statistik som är gjord av Statskontoret i Finland. Även de kunde se en ständigt ökande popularitet av bostadssparkontot i Finland. (Fagerström, 2016)

Enligt min undersökning var aktiesparkontot den minst vanliga metoden att spara och investera sina pengar i. Den logiska förklaringen till att så få använder detta är delvis för att

man endast kan investera i börsnoterade aktier, vilket många anser vara svårt att komma igång med. En annan förklaring är att detta är en väldigt ny produkt på marknaden och den stora massan har ännu inte insett att den ännu finns tillgänglig. I en intervju med Svenska Yle har Martin Paasi på Nordnet Bank uppgett att 97 % av deras kunder var positiva till aktiesparkontot, samtidigt som han tyckte att det var väldigt svårbedömt att avgöra hur många nya småsparare den nya kontotypen kunde locka. Paasi anser ändå att aktiesparkontot är ett steg i rätt riktning för Finland att få fler unga placerare att komma igång med ett aktiesparande på lång sikt. (Evers, 2019)

Min sista fråga i enkäten handlade om vilka mål man har med sitt sparande. Även här fick man välja så många alternativ man ville ifall man har flera mål med sitt sparande. Det alternativ som fick flest svar var att ”man sparar för att ha en buffert inför oförutsägbara händelser”. Den som sparar för att ha en buffert ifall något händer har ofta sparat sina pengar på ett sparkonto eller via fonder, eftersom man snabbt och enkelt kan ta ut medel därifrån och använda till något som verkligen behövs. Jag tror också att den som valde det här alternativet inte riktigt har ett tydligt mål med sitt sparande, men om man i framtiden känner att man har sparat ihop en större summa kan man alltid flytta en del av sina pengar till andra produkter, som t.ex aktier.

Det svar som näst mest populärt var att man ”ville öka sitt kapital så mycket som möjligt genom olika avkastningar”. Den som vill öka sitt kapital genom avkastningar har säkerligen investerat i både fonder och aktier. Om man har förstått ränta på ränta-effekten vet man att man på lång sikt kan skapa sig själv en stor förmögenhet genom detta.

Det var också väldigt många som sparar inför ett bostadsköp. Det är såklart ett mycket bra alternativ att använda sig av ett bostadssparkonto till detta, men den som vill kan givetvis spara till sin bostad på många andra sätt. Den som är riskbenägen kan också spara ihop till sin bostad med hjälp av t.ex aktier. Att bostadssparkontot blir allt mer populärt stämmer väl överens med det ständigt ökande antalet öppnade BSP-kontot som Statskontoret i Finland årligen sammanställer. Även undersökningen ”Sparbarometern” kunde se att bostadsköp är ett vanligt mål för unga personer som sparar pengar på lång sikt. (Statskontoret, 2021) (Sparbanken, 2021)

5 Avslutning

Detta kapitel kommer att handla om vilka slutsatser jag kan dra för att svara på arbetets forskningsfrågor. I avslutningen finns även den kritiska granskningen där det framgår vilka saker som kunde ha gjorts bättre eller blivit utförda på ett annorlunda sätt.

5.1 Slutsats

Arbetets syfte var att undersöka vilka långsiktiga spar- och placeringsprodukter som är mest populära samt vilka mål unga personer har med sitt sparande. För att utföra detta har jag i min teoridel analyserat de mest populära produkterna som bankerna erbjuder för att se hur de fungerar samt vilka för- och nackdelar respektive produkt har. Med hjälp av enkäten i min empiriska del har det varit möjligt att få en aktuell bild över hur läget ser ut bland unga personers vanor inom detta område idag.

Jag har även jämfört mina svar i undersökningen mot andra liknande studier som är utförda av stora analysföretag. Resultaten från dessa undersökningar var väldigt nära mina egna svar, därför anser jag att mitt resultat i enkäten bör ha en hög reliabilitet.

Genom svaren i den empiriska delen har arbetet kommit fram till att unga personer som sparar pengar på lång sikt helst använder sig av spar- och placeringsprodukter som ger en mindre avkastning och därmed utgör ett mindre risktagande. Den mest populära produkten idag är enligt min undersökning sparkontot, den produkt med lägst ränta och minst risk av de alternativ som presenterades i teoridelen av arbetet. Utifrån detta kan jag dra slutsatsen att unga personer som sparar pengar på lång sikt inte vill riskera att bli av med eller minska beloppet på sina sparade pengar. Den grupp som hellre tar en liten risk genom att placera sina pengar använder sig i störst utsträckning av placeringsfonder.

Efter en analys av enskilda svar i enkäten har en hög andel av respondenterna svarat att man använder sig utav en kombination av sparkonto och placeringsfonder. Denna kombination bidrar till ett sparande som på sikt har möjlighet att ge en god avkastning samtidigt som man inte riskerar alla sina besparingar vid en eventuell stor börsnedgång.

Undersökningen har också kommit fram till att det vanligaste målet med ens sparande är att ha en buffert inför oförutsägbara händelser. Många unga personer har ännu inte hunnit bestämma sig vad man har för mål med sitt sparande, men man är väl medveten om betydelsen av att ha ett sparkapital. Om man har en buffert klarar man enkelt av oväntade

utgifter vilket leder till att man i ett senare skede enklare kan komma igång med t.ex placeringar för att få sitt kapital att växa.

5.2 Kritisk granskning

Jag är överlag nöjd med min enkät som skickades ut, men i efterhand har jag funderat på lite saker som kunde ha gjorts bättre. Det första är att jag inte fick in så många svar som jag först hade hoppats på. Jag tror att det hade varit möjligt för mig att marknadsföra min enkät på ännu fler sätt för att få fler respondenter. Om jag hade haft bättre framförhållning hade jag kunnat ha enkäten tillgänglig en längre tidsperiod så att fler personer hade haft en möjlighet att svara på den.

Jag anser också att en för stor del av mina respondenter inte tillhörde min tilltänka målgrupp. En hel del svarade att de var mellan ålder 25 – 50. Därför hoppas jag att så många som möjligt i den gruppen egentligen var mellan 26 – 30 år gamla för att få en bättre reliabilitet i undersökningen. Jag har valt att inte exkludera svar från övriga åldersgrupper än min tilltänkte målgrupp.

Efter att ha analyserat mina svar anser jag också att en väldigt stor del av mina respondenter var män. Det hade varit intressant om könsfördelningen hade varit mer jämn, men jag hoppas att vanorna när det kommer till sparande och placeringar är relativt lika mellan de båda könen.

I efterhand har jag också insett att en del av mina frågor var lite otydligt ställda, och jag upptäckte det lite för sent. Jag borde till exempel ha varit tydligare med vad ”regelbundet sparande” innebär. Jag tror att det finns en risk att vissa tolkade det som att man sparar exakt samma summa varje månad, medan vissa tänkte att regelbundet sparande innebär att man sparar så mycket man kan t.ex var tredje månad.

Under arbetets gång har jag också insett att det hade varit väldigt bra om jag hade haft möjlighet att använda mig av litteratur som bara fanns tillgänglig på finska. I många fall skiljer sig finska lagar och placeringsprodukter väldigt mycket från Sverige, och en del av de innehåll jag ville ta del av var endast tillgängligt på finska, vilket jag inte behärskar tillräckligt bra.

6 Litteraturförteckning

Aktiewiki. (den 21 10 2018). *Aktiewiki.se*. Hämtat från Aktiewiki.se:

<https://aktiewiki.se/vad-ar-en-split/>

Aktiewiki. (den 16 10 2017). *Aktiewiki.se*. Hämtat från Aktiewiki.se:

<https://aktiewiki.se/vad-ar-en-nyemission/>

Aktiewiki. (den 08 09 2017). *Aktiewiki.se*. Hämtat från Aktiewiki.se:

<https://aktiewiki.se/vinstvarning/>

Bladh, J. (2018). *Bygg en förmögenhet*. Stockholm: Roos & Tegnér.

Bolmeson, J. (den 20 11 2020). *Rikatillsammans*. Hämtat från Rikatillsammans:

<https://rikatillsammans.se/verktyg/kalkylator-rakna-pa-ranta-pa-ranta/>

Borenus Advokatbyrå Ab. (2020). *Placerarens Skatteguide 2020*. Helsingfors:

Börsstiftelsen.

Evers, N. (den 13 10 2019). *Svenska Yle*. Hämtat från Svenska Yle:

<https://svenska.yle.fi/artikel/2019/10/13/borsen-ar-inte-bara-for-aktienordar-5-enkla-tips-till-dig-som-vill-borja-placera>

Eriksson, M. (2015). *Köp billigt sälj dyrt*. Stockholm: BookHouse c/o Volante.

Etelävuori, K. (den 21 12 2020). *Porssisaatio.fi*. Hämtat från Porssisaatio.fi:

<https://www.porssisaatio.fi/se/blog/2020/12/21/aktiesparkonton-infors-i-finland/>

Finlex. (den 17 05 2019). *Finlex.fi*. Hämtat från Finlex.fi:

<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2019/20190680>

Finlex. (den 30 12 1992). *Finlex.fi*. Hämtat från Finlex:

<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1992/19921634>

Fagerström, N. (den 20 06 2016). *Svenska Yle*. Hämtat från Svenska Yle:

<https://svenska.yle.fi/artikel/2013/08/15/bostadssparkonton-populara-igen>

Fondbolagens Förening. (den 01 06 2020). *Fondbolagen.se*. Hämtat från Fondbolagen:

<https://www.fondbolagen.se/aktuellt/pressrum/pressmeddelanden/stor-fondspararundersokning-allt-fler-man-sparar-i-fonder/>

- Gustafsson, A. (den 07 09 2019). *Aktieskolan.se*. Hämtat från Aktieskolan.se:
<https://aktieskolan.se/pe-tal/>
- Gustafsson, A. (den 26 01 2020). *Aktieskolan.se*. Hämtat från Aktieskolan.se:
<https://aktieskolan.se/direktavkastning/>
- Gustafsson, A. (den 26 01 2020). *Aktieskolan.se*. Hämtat från Aktieskolan.se:
<https://aktieskolan.se/pb-tal/>
- Hansson, S. (den 14 03 2021). *Buffert.se*. Hämtat från Buffert.se:
<https://buffert.se/varfor-du-behover-en-sparbuffert/>
- Hansson, S. (den 18 03 2021). *Buffert.se*. Hämtat från Buffert.se:
<https://buffert.se/kvartalsmal/>
- Hansson, A. (den 07 03 2021). *Buffert.se*. Hämtat från Buffert.se:
<https://buffert.se/ordlista/courtage/>
- Haskel, A. (2014). *Bli grymt rik på aktier!* Stockholm: Aktiespararna Kunskap.
- Hämäläinen, K. (2014). *Placerande - en guide för nyfikna*. Helsingfors: Börsstiftelsen.
- Naukkarinen, J. (2017). *Aktieguide*. Helsingfors: Börsstiftelsen.
- Nasdaq OMX Nordic. (den 19 05 2020). *Nasdaq Nordic*. Hämtat från Nasdaq Nordic:
<http://www.nasdaqomxnordic.com/learn/etfep/etf>
- Ryttersson, J. (den 18 03 2021). *Ekonomifokus.se*. Hämtat från Ekonomifokus.se:
<https://www.ekonomifokus.se/ekonomi/aktieskola/courtage>
- Schulman, M. (den 13 07 2017). *Svenska Yle*. Hämtat från Svenska Yle:
<https://svenska.yle.fi/artikel/2017/07/13/allt-fler-finlandare-sparar-eller-placerar>
- Sparbanken. (den 31 10 2019). *Säästöpankki.fi*. Hämtat från Sparbanken:
<https://www.saastopankki.fi/sparbarometer-2019>
- Sparbanken. (den 01 01 2021). *Säästöpankki.fi*. Hämtat från Sparbanken:
<https://www.saastopankki.fi/sv-se/konton-kort-och-betalningar/konton/sparkonto>

Sparsajten. (den 20 02 2021). *Sparsajten.se*. Hämtat från Sparsajten.se:

<https://sparsajten.se/fonder/indexfonder/>

Statskontoret. (den 14 04 2021). *Valtiokonttori.fi*. Hämtat från Statskontoret:

<https://www.valtiokonttori.fi/sv/statistik-och-rapporter/statistik-om-finansierings-och-lanetjanster/>

Virta, J. (2015). *Placeringsfondsguide*. Helsingfors: Börsstiftelsen.

Wilke, B. (2020). *Aktie- och fondhandboken*. Stockholm: Aktiesparana Kunskap.

Ålandsbanken Abp. (den 01 01 2021). *Ålandsbanken.fi*. Hämtat från Ålandsbanken:

https://www.alandsbanken.fi/uploads/pdf/Finland/MRK_Insattningssgaranti_bilaga_svenska.pdf

Ålandsbanken Abp. (den 03 04 2021). *Ålandsbanken*. Hämtat från Ålandsbanken:

https://www.alandsbanken.fi/sv/banktjanster/konton/konton/bostadspark_onto

Tabellförteckning

Tabell 1. Antalet öppnade bostadssparkonton per år. (2013 - 2020) (Statskontoret, 2021).....	4
Tabell 2. Värdeökning genom 0,15 % ränta via sparkonto	8
Tabell 3. Värdeökning på kapital med 8 % i avkastning	9
Tabell 4. Risknivå och värdeökning eller värdeminskning för en viss tidsperiod	19

Bilaga 1. Enkäten

Kön

- Man
- Kvinna

Ålder

- Under 18
- 18 – 25
- 25 – 50
- 50+

Sparar du pengar regelbundet?

- Ja
- Nej

Hur stor är din inkomst årligen?

- 0 – 10 000 €
- 10 000 – 30 000 €
- 30 000 – 50 000 €
- 50 000 € eller mer

Har du någon gång gjort en personlig budget? Motivera gärna varför i fältet ”annat”.

- Ja
- Nej
- Annat

Hur upplever du själv dina kunskaper kring följande begrepp inom spar- och placeringsprodukter? – Sparkonto

1 = helt obekant
5 = Hög kunskap

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Hur upplever du själv dina kunskaper kring följande begrepp inom spar- och placeringsprodukter? – Fonder

1 = helt obekant

5 = Hög kunskap

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Hur upplever du själv dina kunskaper kring följande begrepp inom spar- och placeringsprodukter? – Aktier

1 = helt obekant

5 = Hög kunskap

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Hur upplever du själv dina kunskaper kring följande begrepp inom spar- och placeringsprodukter? – Bostadssparkonto

1 = helt obekant

5 = Hög kunskap

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Hur upplever du själv dina kunskaper kring följande begrepp inom spar- och placeringsprodukter? – Aktiesparkonto

1 = helt obekant

5 = Hög kunskap

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Vilken eller vilka produkter för sparande och placeringar använder du själv idag?

- Sparkonto

- Fonder
- Aktier
- Bostadssparkonto
- Aktiesparkonto
- Övrigt

Vad har du för mål med ditt långsiktigt sparande?

- Jag sparar inför ett framtida bostadsköp
- Jag sparar inför min pension
- Jag sparar för att ha en buffert inför oförutsägbara utgifter
- Jag sparar för att öka mitt kapital så mycket som möjligt genom avkastning
- Jag sparar inte alls
- Övrigt